

Oqaasiliortut ataatsimiinnerat

Marlunngorneq januaarip 24-anni 2010 nal. 10.00
Oqaasiliortut ataatsimiittarfianni

Peqataasut: Carl Chr.Olsen, Stephen Møller, Eva Møller Thomassen, Lotte Holm
aamma Katti Frederiksen

Allatsi: Katti Frederiksen

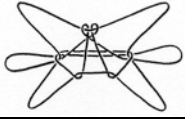
Oqaluuserisassatut siunnersuutit:

1. Tikilluaqqusineq aamma ilisimatitsissutit ippassaammat ataatsimiinnermi ilisimatitsissutit tamakkerlugit nalunaarutigineqareermata siulittaasoq tikilluaqqusivoq ukioq mannalu 2012-mi Oqaasileriffimmut aningaasaliissutaasimasut 2,985 mio.kr.-t ilisimatitsissutigitsiarlugit.
2. Kingullermik ataatsimiinnermit imaqarniliaq taamaatillugu akuerineqarpoq.
3. Tunumiutut allannermi malittarisassat suliarineqartussat eqqartorneqarnerisa nangeqqinneqarnerini CCO-p LH-illu piareersaatigisimasaat tunaartaralugit oqallinneq ingerlavoq. Piareersaatigineqarsimasut inuttaannit saqqummiunneqarput, taassumalu kingunerisaanik tamanit paaseqatigiiffiusumik qanoq nassuiaatit ilitsersuutillu isumaqatigiissutigalugit saqqummiunneqarsinnaassanersut oqallisigineqarluni. Oqallinnermi ilaatigut makkua itisileriffiginngikkaluarlugit tikinneqarput: qanga allatat qanoq isikkoqarneri, sumiorpaluutit sunnertittarneri, oqalunneq allattaaserlu, politikikkut mianersorfissat, Tunumiutut siornatigut allataasimasut il.il.

Ataatsimiinnermi qulequttami matumani oqallinnermi isumaqatigiissutigineqarpoq allattaatsip atuuttup iluani Tunumiutut allalluni ilitsersuusiortoqarnissaa. Taamatut iliornikkut atuartussat qanoq atuaanissaannik Tunumiutullu qanoq taaneqarnissaannik ilitsersorneqarlutik ikiorneqassapput. Malitassat taakkua maannamut killiffimmi oqallisigineqareerlutillu saqqummiussuunneqartut ataatsimut katillugillusooq ilitsersuusiarineqassapput; naatsumik, ersarissumik assersuutitalinnillu.

Tassanilu manna malinneqassasoq isumaqatigiissutaavoq:
Allattaatsip tunngavii landsrådip 14.maj 1973-imi akuerisaat.

Tunumiutut allannermi atuarnermilu malittarisassat:

- s oqaatsip aallaqqaataaniippat Tunumiutut tamatigut ‘t’-tut ipittutut nipeqartarpoq, assersuut *soorlu* taaneqassalluni coortu*/tsoortu*.
- ss taaneqartarpoq t-tut ipittutut sivitsukkatut, ‘ts’-tut, ilissi/ilitsi.
- t Kitaamiutut taamaallaat i-p siorna ipittutut nipilik, Tunumiutoornermi atunngilaq, taamaattumik tissinarpoq Tunumiusut titsiarpoq ima atuarneqassaaq ditsiarpoq* imalt. Tiniteqilaaq = Tiilerilaaq Diilerilaar*.
- tt, soorlu ittit atuarneqassaaq iddid*

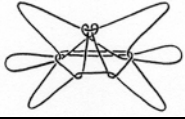
Malittarisassanut ilassuteqaatit:

- Nipit aappersarissat ersiutit akornanniittut Tunumiutut sakkukillisarput:
k > g, **siku** > sigi
q > r
n > Ø, inuk > **inik** > iik
Kangikasik > Kangi**kajik** > Kangigai
tissinarpoq > tissi(n)arpoq < titsiarpoq
- Kitaamiutut nipit makkua taaneqartartut gg, ll, rr, ff aamma ss Tunumiutut atunngillat
gg Tunumiutut taaneqartarpoq *kk*
ll taaneqartarpoq *tt*
rr taaneqartarpoq *qq*
ff taaneqartarpoq *pp*
ss taaneqartarpoq *ts*
- Nipi nerilittarmiu sorlukkoortoq ‘rng’ Tunumiutut sivitsugaanngitsumik taaneqartarpoq, uarnnga*-mik pinnagu.

Tamatumunnga tunngasumik LH-p ilassutaa bilagitut ilanngunneqartoq quppernermi kingullermi atuarneqarsinnaavoq.

4. IAA-mit suliat Oqaasiliortunut ingerlateqqinneqartut aqqit pineqartut tassaapput: *Kistaraq* aamma *Nanuk*. Taamaatilugit kalaallit aqqisut akuerineqarnissaannik qinnuteqartut IAA-mit itigartitsissutigineqartut Oqaasiliortunit aamma akuerineqarsinnaanngitsutut nalilerneqarput.

Kiistaaqqap aamma *Kistaaqqap* uiguuserneqartigatik nagguigaat Kiista/Kiistat imalt. Kista/Kistat, taannalu *kalaallisut* uiguummik –araq-

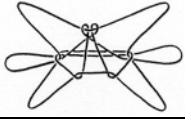

mik ilaneqarsimatillugu kalaallisut oqaasilerinermi allannermilu malittarisassat naapertorlugit ima allanneqassaaq: Kiistaaraq imalt. Kistaaraq imaluunniit allattaasitoqaaq malillugu Kistâarak' aamma Kistâarak'.

Aqqit allamiutoortut *kalaallisuunnngorsakkat* kalaallisut allattaatsimi malittarisassat malillugit allanneqartarput. Uiguusersuinermilu aamma tamanna atuuppoq; uiguullu –araq allannngortinneqarsinnaanngilaq uiguutaammat immikkut isumalik, soorlutaaq oqaatsini aqqiniluunniit tamani aamma tamanna malittarisassaaq atuuttoq, ass,: illu+araq=illuaraq, illuraq*, Appa+araq=Appaaraq, Apparaq* il.il.
(*-mik nalunaarnillit kukkusumik allaqqapput).

Nanuk kalaallit atiattut akueritikkumallugu saaffiginnittoq nalunaarfigineqassaaq kalaallisut atioreersut Nanoq, Nanok' imalt. Nanu atoqqullugit ulluinnarnilu namminneq piumagunik Nanuk-imik taasaqqullugu. Tassunga peqqutaavoq kalaallisut atit pioreersut immikkut isumallit innimigisassat allannngortiterlugit pineqarsinnaanngimmata. Taamaattumik kalaallit atiattut akuerineqarsinnaanngilaq.

5. Aalisakkat taaguutaat
Suliap sumut killinnera ilisimatitsissutigineqarpoq, taakkunungalugu taaguutit suli amerlanerusut, Illoqqortoormiuni unnuisarfimmeersut aamma pissarsiassaassappata ilanngullugit katersorneqassallutik.
6. Tablet pc siunnersuutigineqartutuut taagorneqarnissaa akuersissutigineqarpoq: ***attaveqaatit attuinnarlugit aquttakkat.***
7. Allattaasitoqaaq malillugu allaqqasut ullumikkut allanneqartarnerini inangiisup mininneqartarnera takornartaanngilaq. Tamanna pingaartumik pisarpoq k'-mik allaqqasussani ilaatigut 'q' atorineqaannartarmat, taamaattumillu naak allattaasitoqaaq allattaasitaarlugu akulerullugit atorineqarsinnaanngikkaluartut akuerineqarallaannarsinnaasarlutik atortorissaarutit periarfissarititaasa killiliinerisigut.
8. Aallarussinerup aallartitaanerullu isumaasa paasiniarneqarnerini erseqqissarneqassaaq aallarussineq tassaammat akuersissutitaqanngitsumik imaluunniit akuersinertaqanngitsumik iliuuseqarnerummat, aallartitsinerli akuersineqartaqarluni. Taamaattumik matumani kidnapping pineqartillugu aallarussineq atorineqassalluni.
9. Decembarimi saaffiginnissutip efterværnimut tunngasortallip akissuteqarfigineqarnerani kalaallisut taaguut Ikiueqqissinnaanermut upalungaarsimaneq akuersissutigineqartoq ilisimatitsissutigineqarpoq. Tassunga tunngatillugu nassuiaammik noqqaasoqarnerani aammalu upalungaarsimanerup upalungaarsaanermik taarserneqarnissaannik

kissaateqarnermi Oqaasiliortut ima nassuiaateqarput:

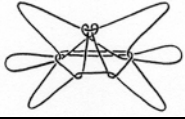
Upalungaarsimaneq aamma upalungaarsaaneq isummamikkut assigiinngissutigaat siulleq qanoq issuseq aallaaviummat, tassa piareersimaneq pineqarluni (tilstand).

Upalungaarsaanagerup isumaa tassaavoq qanoq iliuuseqarneq (aktivitet), upalungaarsimareernermi iliuuserineqalertartoq. Taamaattumik taaguusiiniarnermi suut tunngaviginiarneqarnerisut apeqqutaaginnarpoq.

10. Justits-ip kalaallisut taaguutaa pillugu Nutserisoqarfimmit saaffiginnissut eqqartorneqarpoq. Ordbogini naapertuilluarneq pineqartartoq erserpoq, inatsisini atortitsinermut tunnganerunani. Justits nammineerluni isumaqareerpoq eqqartuussiviit politiillu ilanngullugit. Suliassami matumani paasiniarluarneqassaaq Nunamut namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisup suliaqarfia, qanorlu imaqarnera.

Inuss.inuull.
Carl Chr. Olsen
Oqaasileriffimmi pisortaq

Katti Frederiksen
Allatsi

LH-p oqaluuserisamat 3-mut tunngatillugu ilassutaa

Qulaani (oqaluuserisaaq 3-mi) malittarisassanut 1986-imi franskit atugaannut ilassutissatut siunnersuutit imaattut ilanngukkusuppakka:

Nunat aqqinik nalunaarsuineri nalunaarsueqataasut piunasaat qanillattorumallugu, nunat aqqi taggisaasut assersuutigalugit Kangikajik imaalillugu Kangigaik, Tupikajik imaalillugu Tupigaik pisortatigoortumik allassimanissaa innersuutigaara.

Taamatullu nunap aqqani Akinneqitikajia imaalillugu Agernariligajja. Tassunga assinguvoq Tasikasia/imikasia, taanna ima taaneqartarpoq: Imigajja.

Qulaani t-ip nalaani allanneqarsimavoq Tunumiutut ti taasassagipput di-tut kisiannili taamaaliornermi Aputiteeq nalorninarsissaaq Apudidiimik nippatsinneqartalissanersoq tassami “ti” “di”-tut taaneqartassaguni Apuliliip taaguutaa kalluarneqassagami.

Aammami ullumikkut Diilerilaaq pisortatigut Tiniteqilaamik taagaangatsigu “ti”-p “di”-tut nipiqaanginnera takussutissaareerpoq.

Oqaatsit naanerini paasissutissatut makkua ilannguppakka:

K: Tupi-kasik	T: -gaik (Kangi-gaik, Tupi-gaik)
K: Kangi-nnguaq	T: -aaik (Kangaaik, qimmaaik)
K: Pingasu-kasiit	T: -gaiit (Pingasi-gaiit)
K: Tasi-kasia	T: -gajja (Imi-gajja, erni-gajja)
K: Qaqqar-suaq	T: -divaq (Qaqqar-divaq)
K: Qaqqar-suaa	T: -divaa (Qaqqar-divaa)
K: Qaqqar-suit	T: -divit (Qaqqar-divit, misarngar-divit)
K: Qerner-tuarsuit	T: -divardiit (Qern-divardiit)
K: Uummann-aarsuk	T: -aardik (Uummann-aardik, Kang-aardik)
K: Illuluar-suit	T: -vardiit (Iddili-vardiit)
K: Tinuteqi-saaq	T: -laaq (Diileri-laaq)
K: Aputi-tooq	T: -leeq (Apulileeq)

Tunumiutut allannissamik ilitersuisoqarneq ajormat neriuppunga nunat aqqinik nalunaarsukkat ilinniartitsissutigerujussuagassaanngitsunik qulaani assersuutikka qimappallaarnagit aaqqiisoqarumaartoq.

Tunumi nalunaarsuininni oqaluussamma apeqqutigisarmassuk kiisami tunumiunut atuaruminartunik nalunaarsukkat allatorneqalernersut, taamaamat neriutigaara inuppaaluit nalunaarsuineri peqataanikummata ataqqiniarneqarumaartut.